

Enderrock | Joaquim Vilarnau | Actualitzat el 06/03/2022 a les 12:00

Pau Riba, el més gran iconoclasta de la cançó catalana (III)

Repassem la trajectòria d'un referent intergeneracional de la música popular moderna i la cultura catalana | El músic i escriptor ha mort com a conseqüència del càncer de pàncrees que va anunciar mesos enrere

Pau Riba, l'any 2006 | Juan Miguel Morales

Pau Riba, el més gran iconoclasta de la cançó catalana (II)

Juntament amb Toti Soler va recuperar, el 2000, l'espectacle *Jisàs de Netzerit o Capítol 0 de la Guerra de les Galàxies*. El projecte, que aviat va abandonar el guitarrista, va desembocar

en el llibre-disc editat per Columna el 2001 amb il·lustracions de Max. El disc, titulat *Nadadales*, compta amb diversos col·laboradors: Sisa, Enric Casasses, Joan Reig, Roger Mas, Pascal Comelade, Sicus Carbonell? Se'n va fer una estrena a L'Espai, un dia de desembre que Barcelona -i tot Catalunya- rebia una important nevada. La gira de l'espectacle -que reprendria cada Nadal amb adaptacions sobre el guió explicant l'actualitat de l'any- es va fer en companyia de De Mortimers. Amb el mateix grup va elaborar l'espectacle infantil *Metralletes*, que el 2003 va tenir una versió televisiva consistent en una sèrie d'esquetxos de menys d'un minut emesos al programa *Club Súper 3*.

La revista ENDERROCK número 100, del febrer del 2004, va considerar que el doble LP *Dioptria* era la referència més important de la música popular en llengua catalana. Va ser el disc més ben valorat pels crítics consultats per la revista, i va encapçalar la llista dels 100 millors discos del rock i la cançó en català.

Presenta l'assaig *Nosaltres els terroristes* (Matriu Matràs, 2005) del que Enric Casasses en diu ?Discurs polític semblant al de Chomsky però més curt, més clar, més ben argumentat i més revolucionari?

El 2006 ENDERROCK va voler commemorar els 35 anys de la publicació completa del *Dioptria* amb un seguit d'actuacions. Es va publicar un número de la revista ROCKOL-LECCIÓ dedicat a Pau Riba i el propi músic va dirigir un documental sobre l'enregistrament del *Dioptria*. Es deia *37 anys i un dia*, i va romandre pràcticament inèdit fins l'any 2019, en que va ser distribuït en format DVD juntament amb la revista ENDERROCK. Però el punt culminant de la celebració va tenir lloc a L'Auditori el dimarts 5 de setembre com a cloenda del quart San Miguel Mas i Mas Festival. S'hi va celebrar un espectacle anomenat *Dioptria v.2.1. 35 anys de celebratge a Pau Riba*, en el qual diversos artistes versionaven les cançons de l'emblemàtic àlbum de Pau Riba. Aquell dia s'hi van poder sentir, entre d'altres, ?Noia de porcellana? (Pascal Comelade), ?Cançó 7a en colors? (Albert Pla), ?Taxista? (Santiago Auserón) i ?El matí de Sant Esteve? (Sisa & Oriol Tramvia).

V?deo: <https://www.youtube.com/watch?v=fmUhlS1ySpc>

Una conversa amb Francesc Vidal es converteix en el llibre *Màximes maximalistes* (Arola Editors, 2006). El 2007 segueix amb diversos espectacles en actiu però no presenta nou disc fins el 2008. Es diu *Virus laics* (Matriu/Matràs). Entre les cançons del disc hi ha una curiosa versió del ?Virolai?, una peça de Joan Manuel Serrat -?Balada per un trobador?, que ja havia presentat al disc *Per al meu amic? Serrat* (DiscMedi, 2006)- i dos *divertimentos* en castellà: ?PP?SOE? i ?Que yo meo?, versió alternativa d'una peça que ja havia presentat en un recopilatori de la revista Rockdelux. Aquell mateix any, Sisa publica *Ni cap ni peus* (K Indústria, 2008) i li dedica la cançó ?Al cantaire Pau Riba?. El cantant galàctic retrata el seu amic: ?Animal electroàcid, de son avi mig penjat. / Té un forat negre al terrat, on hi habita l'home estàtic. / Entre folk i dioptria, pasturant per l'univers. / Amaneix música i vers amb la pedra de follia.?

A les festes de la Mercè de Barcelona del 2009 va presentar l'espectacle *Copulació*. Es tracta de la construcció d'un tres de set aixecat pels Castellers de Barcelona a l'interior de la rotllana d'una sardana mentre Riba i l'Orquestra Dic Emsembla interpretava ?Dansardana?, una peça de *Virus laics*.

En complir-se 40 anys de la publicació de *Jo, la donya i el gripau* (Edigsa, 1971), Pau Riba va recuperar el repertori del disc a l'espectacle *40 Gripaus*. Paral·lelament, G33G, BankRobber, La Casa Calba i Matriu/Matràs van posar a la venda una carpeta amb la reedició del CD, un documental sobre el disc produït per Isaki Lacuesta, un llarg llibret explicatiu que inclou fotos i diabuixos de l'època, i la reproducció d'una carta manuscrita que Mercè

Pastor va adreçar a Riba des de Formentera. Tot plegat es va presentar amb una caixeta que comptava amb una il·lustració de Miquel Barceló.

Pau Riba i l'Orquestra Fireluce Foto: Pere de Prada

Juntament amb Pascal Comelade va publicar *Mosques de colors* (DiscMedi, 2013) i va fer una extensa gira de concerts per tot el país. També va col·laborar a al disc de l'Orquestra Fireluce recitant *¿Nina de Miraguano?*. La cooperació amb la formació gironina tindria continuïtat en els anys a venir. Encara el 2013, va participar a les *Converses Enderrock* dialogant amb Mine!. El 2014 va presentar el llibre *Sa meu mare* (Ara Llibres, 2014), un tendra retrat de la seva mare, molt distant emocionalment de la cançó que li havia dedicat al primer *Dioptria*, *¿Mareta bufona?*.

Un any més tard es va aliar amb Mau Boada i El Petit de Cal Eril per recuperar *Els prínceps de Rocamadour*. Es tracta d'un seguit de cançons de l'etapa formeterenca de Pau Riba just en el període posterior a *Jo, la donya i el gripau*. Entre elles hi ha, per exemple *¿La princesa del bosc?* (que ja havia incorporat a *Ribaibal*), *¿La dansa de palau?*, *¿Oblidada catedral?*, *¿El dia que farem l'amor?*, *¿Coses que passen?*, *¿El brodat??* El 2015 i 2016 va ser el Rei Carnestoles al carnaval de Barcelona. També va publicar *La revolució que ara toca* (Pòrtic Edicions), llibre en que a través d'una conversa amb Francesc Miralles dona la seva opinió sobre temes d'actualitat. El 29 de maig va debutar a Nova York amb un cioncert al club Baby's All Righ, amb l'artista i activista *cyborg* Neil Harbisson.

En la seva faceta d'acor, va participar a la pel·lícula *Els indesitjats Europa!*, de Fabrizio Ferraro, a la qual també va signar una part de la banda sonora. El film es va estrenar el 2018. Aquell mateix any apareixia al mercat el llibre de Ramon Moreno *Pau Riba en 20 cançons* (Edicions Cal·lígraf). També va homenatjar el seu gurú Damià Escudé amb un

concert anomenat *De mi a Damià*.

V?deo: https://www.youtube.com/watch?v=gNHIZYn_bpk

El 2019 va tornar a ser un any molt intens. Va publicar *Ataràxia* (autoeditat) amb l'Orchestra Fireluce i va celebrar el 50è aniversari de la publicació del primer *Dioptria*. La discogràfica Munster Records va publicar una versió remasteritzada de l'icònic doble disc en una edició supervisada pel músic en què esmenava alguns dels errors de l'edició original. A més va fer una gira d'aniversari amb concerts espacials, entre ells el que va tenir lloc al Teatre Joventut de L'Hospitalet en el marc de BarnaSants i que va comptar amb col·laboradors que van ajudar a recrear l'atmosfera del disc i actualitzar-la a mig segle després de ser publicat.

L'última obra publicada per Pau Riba és *Història de l'univers* (Males herbes, 2021), un llibre en el que el cantant explica, com si fos una novel·la però basada en una sòlida base científica, una història que comença amb el big bang.

El 6 de desembre de 2021, Pau Riba va explicar que li havien detectat un càncer de pàncrees ?que no pot ser extirpat? i que s'estava sotmetent a un tractament de quimioteràpia, alhora que també rebia un altre tractament d'hipertèrmia i vitamina C en dosis altes a l'Institut Khuab de Barcelona. Però la malaltia no el va fer aturar l'activitat professional. Com estava previst, va muntar l'espectacle *Jisàs de Netzerit* al costat de De Mortimers, tot i que per diferents causes, com el seu contagi de Covid-19, no va poder fer tots els concerts previstos. També va aprofitar per revisar galerades d'un nou llibre, encara inèdit, titulat (provisionalment) *Música icono-clàssica: Història de la música del segle XX* i que serà editat per Males Herbes aquest 2022. Per si fos poc, al costat de l'Orchestra Fireluce va ultimar el disc *Segona florada*, basat en textos propis recitats sobre l'acompanyament de la banda. El 15 de febrer del 2022 TV3 va emetre en *prime time* una gran entrevista-reportatge feta per Laura Rosel i el darrer concert al costat de De Mortimers. La seva lluita amb el càncer - amb el cranc que tinc a dintre, segons les seves paraules- acabat aquest 6 de març. Les darreres setmanes de vida, des que es va saber la seva malaltia, Pau Riba va rebre multitud de mostres de complicitat, de solidaritat i d'agraïment. Mostres que reconeixien el mestratge d'un músic, poeta, cantant i narrador únic, interessat en disciplines ben diverses i capaç de jugar amb les paraules i els conceptes.